

# Planprogram

- Kommunedelplan -

## Buffersone for verdsarven Urnes stavkyrkje



Luster formannskap  
Møte 19.05.2021 sak 61/21  
Arkivsak nr: 21/80



## Planprogram: Buffersone for verdsarven Ornes stavkyrkje

Det skal utarbeidast kommunedelplan for «*Buffersone for verdsarvområdet Ornes stavkyrkje*».

I samsvar med Plan- og bygningslova § 4-1 er det utarbeidd planprogram for planarbeidet. Eit planprogram skal minst gjera greie for:

1. *føremålet med planarbeidet*
2. *Planprosessen med fristar*
3. *opplegget for medverknad*
4. *alternativvurdering*

### Bakgrunn

Verdsarven Ornes stavkyrkje vart innskriven på UNESCO si verdsarvliste i 1979. Noreg har forplikta seg jfr verdsarvkonvensjonen til å fastsetja ei buffersone kring alle verdsarvområda. Buffersona skal ta utgangspunkt i innskrivingsgrunnlaget.

#### Innskrivingsgrunnlaget er:

Innskrivingsteksten frå 1979 – sjå vedlegg

Retrospektiv uttale – UNESCO 2013, sjå vedlegg

«*Ornes Stave Church is situated on a promontory in the remarkable Sognefjord on the west coast of Norway.*»

#### Tilhøyrande verdiar til verdsarven

I innskrivingsteksten for Ornes verdsarv er det definert kva som er vektlagt ved innskrivinga. Dette er m.a.: isbrelandskapet som eit bakteppe for området på nordsida av Sognefjorden

### Planområdet

Utgangspunkt for planområdet sine avgrensingar er vist på skissa under. Avgrensing og definering av buffersona er gjort i møte i arbeidsgruppa. Faglege utgreiingar omfattar Ornes og Solvorn.

- Fagrapport Ornes (2009)
- Forvaltningsplan Ornes (2012)
- Forvaltningsplan Solvorn

For resten av planområdet føreligg det ikkje faglege utgreiingar ut over det som er omtala i dokumentet «*Tilhøyrande verdiar*».

Grunnlaget er i tillegg basert på m.a. fylgjande:

- Lokalhistorisk kunnskap med utgangspunkt i:
  - ✓ OUV – Outstanding Universal Values (eineståande - universelle verdiar)
  - ✓ Retrospektiv statement (UNESCO)
  - ✓ Operational Guidelines (UNESCO)
- Det visuelle synet frå stavkyrkja



### **Føremål**

Føremålet med buffersoneplanen er å:

- Ta vare på omkringliggjande område til verdsarven Urnes stavkyrkje slik at verdsarvverdiane vert oppretthalde
- Leggja til rette for ei forvaltning og utvikling av verdsarvområdet slik at lokalsamfunn og lokalt næringsliv tek eigarskap til verdsarvverdiane
- Leggja til rette for og støtta opp om tiltak og aktivitetar som er med å fremja verdsarvverdiane

### **Planprosess**

#### **Organisering av arbeidet**

Kommuneplannemnd:

Formannskapet i Luster kommune

Styringsgruppe:

Urnes verdsarvråd

Arbeidsgruppe samansett av representantar frå:

- Verdsarvrådet / koordinator – 1 representant
- Ornes bygdelag – 1 representant
- Solvorn bygdelag – 1 representant
- Fortidsminneforeninga – 1 representant
- Vestland fylkeskommune – 1 representant
- Riksantikvaren – 2 representantar
- Luster kommune – 1 representant

### Medverknad

Arbeidet med å definera tilhøyrande verdiane har pågått ei tid. Dei «tilhøyrande verdiane» legg grunnlag for ei avgrensing på buffersona og skal vera grunnlag for det vidare arbeid med å fastsetja plangrensa.

### Planutforming

Planen skal utformast som ein kommunedelplan til *Kommuneplanen sin arealdel (KPA)* jfr PLBL §§ 11-5 til 11-18 og innarbeidast i KPA ved neste revisjon. Det vert utarbeidd føresegner og retningslinjer til dei ulike arealføremåla fastsatt i planen.

#### Aktuelle hovudføremål er:

- Bygg og anlegg
- Samferdselanlegg og teknisk infrastruktur
- Grøntstruktur
- LNFR-område
- Bruk og vern av sjø og vassdrag

For kvart hovudføremål er det eit sett med underføremål og tilhøyrande føresegner.

Til dei ulike arealføremåla kan det fastsetjast omsynssoener jfr PLBL § 11-8 a-f med tilhøyrande føresegner og/eller retningslinjer. T.d.:

- Sikrings-, støy- og faresoner
- Sone med særlege krav til infrastruktur
- Sone med særleg omsyn til landbruk, reindrift, mineralressursar, friluftsliv, grønstruktur, landskap eller å ta vare på naturmiljø eller kulturmiljø
- Sone for bandlegging i påvente av vedtak etter plan- og bygningslova eller andre lover, eller som er bandlagd etter slikt rettsgrunnlag
- Sone med krav om felles planlegging for fleire eigedomar
- Sone der gjeldande reguleringsplan framleis skal gjelda uendra

Planen skal også omfatta eit kapittel for oppfylgjande planoppgåver.

#### Gjeldande KPA

I KPA vedteken i 2019 er det fastsett føresegner for delar av LNF-områda. Desse skal i utgangspunktet vidareførast i ny plan.

I den same planen er det også fastsett retningslinjer for delar av LNF-områda. Desse skal i utgangspunktet vidareførast i buffersoneplanen.

#### Føresegner og retningslinjer

Ei buffersone kan ha utfyllande juridiske føresegner og/eller retningslinjer anten for det nominerte området. Planen kan ha føresegner for t.d.:

- LNF-1 – landbruksområde – landbruksområde som er i aktiv bruk og evt spreidd busetnad
- LNF-2 – nærområde til verdsarven
- LNF-3 – fjernområde (fjell, utmark, skogområde)

## Planprogram: Buffersone for verdsarven Urnes stavkyrkje

### Konsekvensutgreiing

Buffersone til Verdsarvområda er ikkje omtala i KU-forskrifta for tiltak etter sektorlover. Jfr krav (§2d) knytt til planar for «andre verneområde» større en 250 km<sup>2</sup> er eit tiltak omfatta av forskrifta dersom det fører til vesentleg endring i dagens bruk for primærnæringane eller reiseliv i lokalsamfunnet.

Planområdet har ein storleik på maks 180km<sup>2</sup> og Luster kommune meiner at planen ikkje vil føra til «vesentleg endring i dagens bruk for primærnæringane eller reiseliv». Planen skal heller ikkje få negative konsekvensar for etablert verksemd og busetnad i området. Buffersoneplanen legg ikkje opp til nye utbyggingsområde eller vesentleg endra areal utover reguleringsplan for Urnes verdsarvsenter som er starta opp. Men planen kan få konsekvensar for tiltak som medfører:

- store landskapsinngrep
- endringar i horisontlinjer
- store endringar i landskapsformer
- endring av gjeldande arealføremål

Luster kommune meiner det er rett å gjennomføra ei avgrensa konsekvensvurdering for heile buffersona i to trinn:

- a. Skildring av status/verdi
- b. Konsekvensvurdering av ei UNESCO-buffersone for ulike delområde

Aktuelle tema er:

- Landbruk
- Reiseliv og servicenæring
- Friluftsliv (båtliv, bading, turgåing m.m.)
- Naturverdiar, kulturminne og forholdet til ulike interesser
- Kunnskapsformidling og attraksjonskraft
- Utvinning av naturressursar (t.d. vindkraft, vassdragsutbygging, uttak av mineralførekomstar etc
- Fiskeri / fiskeoppdrett

### Fagdokument:

Fagdokumentet er vedlegg til planen og skal omfatta framlegg til buffersone som Riksantikvaren legg fram for UNESCO. Det skal skildre området som utgjer buffersona, og grunnje avgrensinga av sona. Fagdokumentet skal m.a. gjera greie for fylgjande:

- omfanget / avgrensing av buffersona
- trugsmål mot verdsarven
- element som inngår i innskrivinga og ligg til grunn for verdsarven

Definisjon og skildring av:

- «støttande verdiar» innanfor buffersona
- «viktige element» innanfor buffersona
- soneinndeling (nærsona 1 og 2, fjernsona 1 og 2)

### Tilhøvet til andre planar

- Planstrategi for 2020 – 2023: buffersoneplan er omtalt under kapittel for temaplanar – oppstart 2020.
- Planleggingsprogrammet for 2020: har vedteke oppstart av arbeid med buffersoneplan vinteren 2020 med Luster kommune som planansvarleg.

## Planprogram: Buffersone for verdsarven Urnes stavkyrkje

### Handsaming av plan for buffersone Urnes verdsarv:

- Luster kommunestyre; Vedtak av kommunedelplan
- Vestland fylkeskommune: plan til fråsegn ved utlegging til offentleg ettersyn
- Godkjenning: Buffersona for verdsarven skal godkjennast av UNESCO.

### **Planprosess - Saksgang – framdrift** (møteplan ikkje fastsett for 2021)

| Fasar i planarbeidet   | Samarbeid og medverknad | Ansvarleg          | Fristar / Framdrift |
|--|-------------------------|--------------------|---------------------|
| <b>Planprogram</b>   |                         |                    |                     |
| Kunngjering – varsel om oppstart av planarbeid og planprogram  |                         | LK                 | Januar 2021         |
| Høyring* av framlegg til Planprogram – 6 veker   |                         | LK                 | Frist februar 2021  |
| Handsaming av innkomne merknader. Utarbeiding av endeleg planprogram   |                         | LK                 | April 2021          |
| Vedtak av planprogram –plan- og forvaltningsstyret   |                         | LK                 | 20.05.2021          |
| <b>Planutarbeiding</b>   |                         |                    |                     |
| Utarbeiding av framlegg til buffersoneplan dette er perioden for utarbeiding av plandokumentet. Evt innspel kan påverka omfanget av arbeidet |                         | LK / arbeidsgruppa | Vinter /vår 2021    |
| Møte med berørte partar Ope informasjonsmøte   | Verdsarvrådet /         | LK/arbeidsgrupp    | Mars 2021           |
| Fyrste gongs handsaming av planframlegg – formannskapet  |                         | LK                 | August 2021         |
| Offentleg ettersyn/høyring* av planframlegg -  | 6 veker                 |                    | August – sept       |
| Ope møte i høyringsperioden (kan oppnå høgare deltaking når mange er på eigedomane sine)   |                         | LK/arbgr           | sept 2021           |
| Handsaming av merknader. Høyringa vil avdekka om det trengst ytterlegare avklaringar før planen går til sluttbehandling i kommunen.          |                         | LK                 | September 2021      |
| Handsaming av planframlegget – formannskapet   |                         | LK                 | November 2021       |
| Vedtak av buffersoneplan – kommunestyret   |                         | LK                 | Desember 2021       |

\*Høyringspartar er m.a. lokale interesser (privatpersonar, grunneigarar, lag og organisasjonar etc), regionale mynde og organisasjonar

Føresetnad for denne framdrifta er m.a. at endringane etter 1.g. offentleg ettersyn ikkje er så omfattande at det medfører krav om ny utlegging. I så fall vil dette føra til ytterlegare forlenging av planarbeidet.

Planen skal slutthandsamast slik:

## Planprogram: Buffersone for verdsarven Urnes stavkyrkje

---

|  | <b>Arealdel jfr PLBL</b> | <b>Fagdokument</b> |
|--|--------------------------|--------------------|
| <b>Luster kommune</b>  | Handsaming og vedtak     |                    |
| <b>Ålmenta; private, lag/organisasjonar, offentlege verksemd</b> | Fråsegner                | Fråsegn            |
| <b>Vestland fylkeskommune</b>                                    | Fråsegn                  | Fråsegn            |
| <b>Urnes verdsarvråd</b>   | Fråsegn                  | Godkjenning        |
| <b>Statsparten</b>   |                          | Godkjenning        |
| <b>UNESCO</b>  |                          | Godkjenning        |

### Kontaktinformasjon

Spørsmål knytt til planprogrammet kan rettast til:

Planleggjar Torunn Løne Vinje, tlf 57 68 55 93, e-post: [torunn.lone.vinje@luster.kommune.no](mailto:torunn.lone.vinje@luster.kommune.no)

Eller til:

Plansjef Knut vidar Svanheld, tlf 57 68 55 07, e-post: [knut.vidar.svanheld@luster.kommune.no](mailto:knut.vidar.svanheld@luster.kommune.no)

### Dokumentasjonsgrunnlag:

1. OUV – Outstanding Universal Value – 1979 – Urnes Stavkyrkje Vedlegg
2. Operational Guidelines (UNESCO), 2005: <https://whc.unesco.org/archive/opguide05-en.pdf> - vedlegg
3. *Retrospektiv statement (UNESCO)*: 2013, UNESCO, Retrospective Statement of Outstanding Universal Value – Urnes stave church: [https://img4.custompublish.com/getfile.php/2956852.2344.bdvbubcbtp/RetrospectiveStatementofOutstandingUniversalValue\\_UrnesStaveChurche.pdf?return=sjffk.custompublish.com](https://img4.custompublish.com/getfile.php/2956852.2344.bdvbubcbtp/RetrospectiveStatementofOutstandingUniversalValue_UrnesStaveChurche.pdf?return=sjffk.custompublish.com)